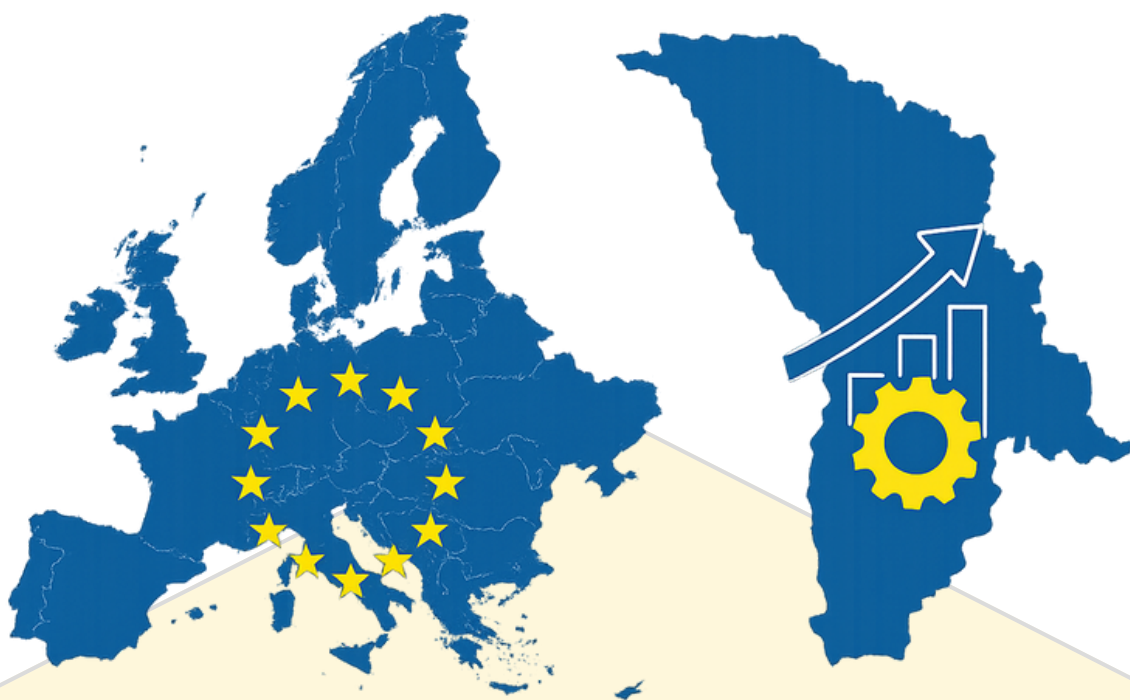

SECURITATEA ECONOMICĂ – PILON AL REZILIENȚEI NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

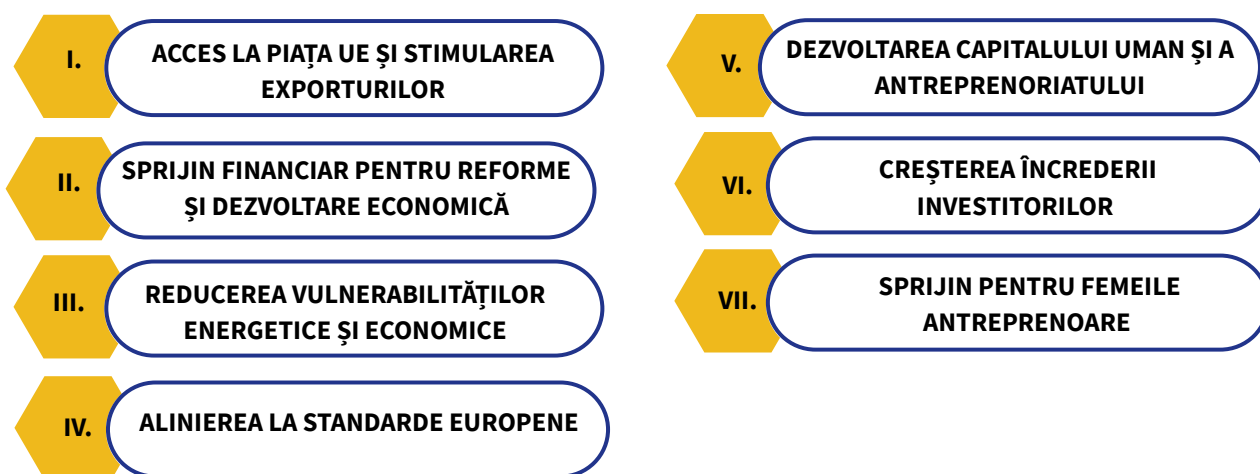
Chișinău, 2025

Într-un context regional profund marcat de instabilitate, război și amenințări hibride, securitatea națională a Republicii Moldova nu mai poate fi privită exclusiv prin lentila militară sau instituțională. Securitatea economică – capacitatea statului de a asigura un trai decent, de a proteja economia de șocuri externe și de a crea perspective sustenabile pentru cetățeni – devine un pilon al rezilienței naționale. Accesul la piețe sigure, diversificarea parteneriatelor comerciale, sprijinul pentru antreprenoriat și investiții în capitalul uman sunt elemente vitale pentru a construi o societate rezistentă în fața presiunilor externe – fie ele economice, informaționale sau geopolitice.

Colaborarea cu Uniunea Europeană joacă un rol-cheie în consolidarea securității economice a Republicii Moldova. Prin acces la fonduri, sprijin pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), integrare treptată în piața unică europeană și sprijin pentru tranziții strategice (energetice, digitale, sociale), UE oferă mai mult decât asistență financiară: oferă un cadru de stabilitate și dezvoltare pe termen lung. Prin dezvoltarea economică locală și accesul echitabil la oportunități europene, Republica Moldova nu doar își întărește economia, ci și fundamentează o securitate națională durabilă, democratică și rezilientă.

Republica Moldova beneficiază de o gamă largă de fonduri și programe europene menite să sprijine dezvoltarea, securitatea economică și antreprenoriatul. Acestea contribuie direct la creșterea rezilienței naționale prin sprijin financiar, reforme și investiții strategice, în următoarele **domenii-cheie**:

I. ACCES LA PIAȚA UE ȘI STIMULAREA EXPORTURILOR

Piața UE – principalul partener comercial: Uniunea Europeană este cea mai importantă piață pentru Moldova, reprezentând peste jumătate din comerțul total al țării. În 2023, aproximativ 53,7% din comerțul total al Moldovei se realiza cu UE (în jur de 65% din exporturi și aproape 48% din importuri) [1]. Ponderea UE a crescut constant, în timp ce comerțul cu alte piețe tradiționale (ex. Rusia) a scăzut la niveluri minime (doar ~2,5% din comerț), reducând dependențele riscante.

[1] EU trade relations with Moldova. Facts, figures and latest developments. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/moldova_en#:~:text=,the%20chemical%20or%20related%20industries

Zona de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA): Din 2014, Moldova beneficiază de acces preferențial la piața europeană prin DCFTA, parte a Acordului de Asociere. Acest acord elimină majoritatea taxelor vamale pentru mărfurile moldovenești, simplifică procedurile vamale și oferă acces reciproc larg pe piața serviciilor [2]. Ca efect, produsele moldovenești intră în UE fără taxe și cote în aproape toate categoriile, stimulând astfel exporturile locale.

Circa 65,5 % din exporturile Moldovei erau destinate pieței UE în 2024, incluzând vinuri, produse agricole și bunuri industriale.

Liberalizare temporară completă a comerțului: În contextul războiului din Ucraina, UE a arătat solidaritate față de Moldova prin adoptarea unor măsuri temporare de liberalizare deplină a importurilor din Moldova. Introduse inițial în iulie 2022 și prelungite până la 24 iulie 2025, aceste măsuri elimină toate taxele și cotele pentru produsele agricole moldovenești rămase sub restricții [3].

Această deschidere a permis producătorilor moldoveni de fructe, legume, vin și alte bunuri să exporte liber în UE, compensând pierderea unor piețe estice și stimulând creșterea exporturilor.

II. SPRIJIN FINANCIAR PENTRU REFORME ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Uniunea Europeană este cel mai mare furnizor de asistență financiară pentru Republica Moldova. Începând cu 2021, sprijinul UE a crescut masiv pentru a ajuta țara în perioade de criză și pentru a accelera reformele. Între octombrie 2021 și începutul lui 2023, UE a mobilizat peste 1,09 miliarde EUR sub formă de granturi și împrumuturi pentru Moldova. Acest pachet a vizat stabilizarea macro-economică, gestionarea crizei refugiaților și reziliența energetică, fiind reiterat și la Consiliul de Asociere UE - Moldova din februarie 2023.

**Asistență macro-
financiară (MFA):**

**Buget și proiecte de
dezvoltare**

**Planul de creștere
economică 2024**

Pentru a susține economia Moldovei în fața șocurilor recente, UE a oferit pachete semnificative de finanțare. În 2022 a fost aprobat un program MFA de 150 milioane EUR, iar în 2023 Consiliul UE a decis aproape dublarea acestuia, adăugând încă 145 milioane EUR. Astfel, totalul asistenței macro-financiare UE a ajuns la 295 milioane EUR (dintre care 220 milioane credite pe termen mediu și 75 milioane granturi).

[2] Economic relations, trade and investments. https://www.eeas.europa.eu/moldova/european-union-and-republic-moldova_en?s=223#:~:text=The%20DCFTA%20allows%20for%3A

[3] EU trade relations with Moldova. Facts, figures and latest developments. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/moldova_en#:~:text=,the%20chemical%20or%20related%20industries

Scopul este să acopere necesarul de finanțare externă și să sprijine reformele structurale (justiție, guvernare financiară, mediul de afaceri), complementând programul FMI [4].

**Asistență macro-
financiară (MFA)**

**Buget și proiecte de
dezvoltare:**

**Planul de creștere
economică 2024**

Prin Instrumentul European de Vecinătate (NDICI), UE a alocat Moldovei granturi considerabile. În perioada 2021-2024, peste 430 milioane EUR în granturi nerambursabile au fost puse la dispoziție pentru dezvoltarea socioeconomică și alinierea la standardele UE, incluzând 240 milioane EUR ca suport bugetar direct (pentru comunitățile locale, compensarea prețurilor la energie și protecția grupurilor vulnerabile) și finanțări pentru reforma justiției și tranziția ecologică [5].

**Asistență macro-
financiară (MFA)**

**Buget și proiecte de
dezvoltare**

**Planul de creștere
economică 2024:**

Recunoscând aspirațiile europene ale Moldovei, UE a adoptat în octombrie 2024 un Plan de creștere economică pentru Republica Moldova în valoare de 1,8 miliarde EUR. Acesta reprezintă cel mai mare pachet de sprijin financiar oferit vreodată Moldovei de către UE. Fondurile – disponibile în perioada 2025-2027 printr-un mecanism special de reforme și investiții – vor finanța proiecte majore: infrastructură rutieră și feroviară (ex. șoseaua de centură Chișinău, autostrada Iași-Chișinău-Odesa), securitate energetică (construcția de linii electrice noi pentru conectarea deplină la rețeaua europeană), modernizarea spitalelor regionale (Cahul, Bălți), extinderea internetului broadband și integrarea Moldovei în zona europeană de roaming și plăți (SEPA). Totodată, planul prevede susținerea a peste 25.000 de întreprinderi moldovenești cu acces la finanțare și consultanță, stimulând astfel competitivitatea economică [6].

III. REDUCEREA VULNERABILITĂȚILOR ENERGETICE ȘI ECONOMICE

Pentru a reduce vulnerabilitățile strategice, Republica Moldova trebuie să continue măsuri esențiale precum diversificarea surselor de energie, sincronizarea rețelelor cu cele europene și consolidarea infrastructurii critice. Aceste direcții nu doar sporesc securitatea energetică și economică, ci contribuie și la integrarea durabilă în spațiul european – un pas vital în fața amenințărilor hibride și a presiunilor externe.

[4] Moldova. <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/moldova/>

[5] Moldova este țară candidată la UE din 2022. <https://eu4moldova.eu/wp-content/uploads/2024/10/Pachetul-de-extindere-2024.-UE-%E2%80%93-Moldova-Factsheet.pdf>

[6] Comisia adoptă un pachet de sprijin în valoare de 1,8 miliarde EUR pentru a susține Planul de creștere economică pentru Republica Moldova pe calea acesteia către UE. https://romania.representation.ec.europa.eu/news/comisia-adopta-un-pachet-de-sprijin-valoare-de-18-miliarde-eur-pentru-sustine-planul-de-crestere-2024-10-10_ro#:~:text=Ast%C4%83zi%2C%2010%20octombrie%2C%20Comisia%20European%C4%83,2027

Diversificarea surselor de energie:

Pentru a diminua dependența critică de un singur furnizor extern, Moldova a realizat cu sprijin european conectarea infrastructurii sale energetice la rețelele UE. Un proiect strategic finanțat de UE a fost gazoductul Iași-Ungheni-Chișinău, finalizat în 2021 (lucrările pe teritoriul Moldovei încheiate în 2020 și extensia în România în octombrie 2021) [7]. Conducta de ~120 km leagă Moldova la piața gazelor din UE, permițând importul de gaze din diverse surse (Caspică, Marea Nordului, etc.), asigurând o capacitate de circa 1,5 miliarde m³/an. Extinderea din 2024 a capacității și funcționalității acestei conducte (circa 1,85 mld m³/an), deja operativă din 2022, rămâne vitală. Ea asigură aprovizionarea cu gaze din România, permițând accesul la piețele UE precum cele din Marea Nordului și zona Caspică — un punct esențial de reziliență în fața șantajului energetic rusesc.

Acest gazoduct sporește securitatea energetică a țării și contribuie la o piață a energiei mai competitivă și transparentă. În plus, interconectarea rețelelor de gaze cu România oferă Chișinăului o alternativă vitală față de gazele rusești, reducând vulnerabilitatea la șantaj energetic.

Sincronizarea rețelei electrice cu Europa:

Un moment istoric a fost realizat în 16 martie 2022, când sistemul electroenergetic al Moldovei a fost sincronizat de urgență cu Rețeaua Continentală Europeană (ENTSO-E). Această conectare tehnică a fost accelerată cu sprijinul UE ca răspuns la criza regională și a stabilizat alimentarea cu energie electrică a Moldovei în contextul perturbărilor cauzate de războiul din Ucraina. Sincronizarea nu doar a menținut furnizarea cu energia electrică în toată țara, dar marchează și integrarea durabilă a Moldovei în piața energetică europeană [8]. UE și instituțiile financiare (EIB, EBRD) investesc în noi linii electrice, inclusiv linia 400 kV Bălți-Suceava, cu termen de finalizare până în 2025, sporind integrarea în piața europeană.

Sprijin financiar în criza energetică:

În fața creșterii bruște a prețurilor la energie (toamna 2021) și a impactului războiului, UE a venit prompt în ajutor. La sfârșitul lui 2021, UE a acordat un ajutor de urgență de 15 milioane EUR pentru gospodăriile vulnerabile și pentru tranziția energetică, iar în noiembrie 2022 a anunțat un pachet suplimentar de 250 milioane EUR pentru securitatea energetică a Moldovei. Din acest pachet, 200 milioane EUR (din care 100 milioane granturi) au fost destinate achiziției de gaze naturale pentru iarna 2022–2023, permițând țării să-și diversifice aprovizionarea și să evite penuriile. Alte 50 milioane EUR grant au fost alocate bugetului pentru a compensa efectele economice ale războiului din Ucraina, ridicând asistența bugetară totală a UE la 185 milioane EUR doar în perioada decembrie 2021 – finele anului 2022.

[7] Un gazoduct va conecta Republica Moldova cu România. https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/newsroom/news/2020/07/17-07-2020-gas-pipeline-to-connect-moldova-with-romania#:~:text=Potrivit%20guvernului%20Republicii%20Moldova%2C%20proiectul,economice%20dintre%20cele%20dou%C4%83%20%C8%9B%C4%83ri

[8] Commission welcomes report of electricity transmission system operators confirming EU preparedness for summer. https://energy.ec.europa.eu/news/commission-welcomes-report-electricity-transmission-system-operators-confirming-eu-preparedness-2025-05-28_en?utm

[9] The European Union and the Republic of Moldova. https://www.eeas.europa.eu/moldova/european-union-and-republic-moldova_en?s=223#:~:text=In%20November%202022%2C%20the%20EU,groups%20and%20its%20energy%20transition

Aceste fonduri au permis Guvernului să subvenționeze facturile la energie pentru cetățenii cei mai afectați, să protejeze școlile, spitalele și întreprinderile de șocul prețurilor și să mențină stabilitatea economică în vremuri dificile [9].

În februarie 2025, UE și-a extins susținerea strategică: un pachet de 250 milioane EUR pe 2 ani pentru independență energetică, din care 100 EUR milioane alocate până în aprilie și 60 milioane EUR destinate zonei transnistriene. Pachetul acoperă alocarea costurilor sporite la facturi pentru gospodării (până la 110 kWh/lună până la sfârșitul lui 2025); Fonduri de urgență pentru întreprinderi, instituții sociale și eficiență energetică (inclusiv 50 milioane EUR pentru autorități locale și IMM-uri) [10].

Reziliență economică sporită:

Prin aceste măsuri și reforme susținute de UE, Moldova a devenit mai puțin vulnerabilă la crize externe. De exemplu, deși scumpirile energetice din 2022 au lovit întreaga Europă, în Moldova ajutorul UE a atenuat efectul pentru populație, evitând o criză socială majoră. De asemenea, redirecționarea comerțului spre UE și accesul la noi piețe au redus expunerea economiei la embargo-uri sau perturbări regionale, sporind reziliența pe termen lung.

IV. ALINIAREA LA STANDARDE EUROPENE

Reforme ghidate de Acordul de Asociere: Din 2014, relația UE-Moldova se bazează pe Acordul de Asociere care include DCFTA, un catalizator al reformelor interne. Moldova s-a angajat să preia treptat o bună parte din acquis-ul UE, adică legile, standardele și practicile europene, în multiple domenii (securitate alimentară, standarde industriale, servicii financiare, protecția consumatorului etc.). Această aliniere legislativă la standardele UE are ca scop îmbunătățirea guvernantei și a statului de drept, precum și crearea de oportunități economice prin extinderea pieței de desfacere pentru produsele și serviciile moldovenești. Concret, apropierea reglementărilor moldovenești de cele europene a dus la creșterea calității produselor locale și la compatibilizarea acestora cu cerințele UE [11].

[9] The European Union and the Republic of Moldova. https://www.eeas.europa.eu/moldova/european-union-and-republic-moldova_en?s=223#:~:text=In%20November%202022%2C%20the%20EU,groups%20and%20its%20energy%20transition

[10] European Commission and Moldova agree on a 2-year Comprehensive Strategy for Energy Independence and Resilience and immediate support with the energy bills. https://enlargement.ec.europa.eu/news/european-commission-and-moldova-agree-2-year-comprehensive-strategy-energy-independence-and-2025-02-04_en?utm_source

[11] EU trade relations with Moldova. Facts, figures and latest developments. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/moldova_en#:~:text=,the%20chemical%20or%20related%20industries

Beneficii pentru exportatori și consumatori: Adoptarea standardelor europene de calitate (de exemplu în domeniul agro-alimentar, sanitar-veterinar sau tehnic) a deschis larg porțile exporturilor moldovenești. Producătorii de alimente și vinuri au implementat norme fitosanitare conforme cu ale UE, ceea ce le-a permis să intre pe piața europeană fără obstacole sanitare. Consumatorii din Moldova beneficiază și ei de alinierea la standarde – produse mai sigure, servicii financiare reglementate mai strict, concurență loială. Pe măsură ce Moldova își armonizează legislația cu acquis-ul (inclusiv în domenii ca energie, mediu, digitalizare), cadrul de afaceri devine mai predictibil și apropiat de cel din UE, ceea ce crește încrederea partenerilor externi.

Statutul de țară candidată - impuls pentru reforme: În iunie 2022, Republica Moldova a obținut statutul oficial de țară candidată la aderarea UE. Acest pas istoric a venit cu o foaie de parcurs de 9 reforme esențiale recomandate de Comisia Europeană – de la consolidarea justiției și combaterea corupției, la reforma administrației publice și eliminarea influenței oligarhice [12]. Aproximarea de standardele democratice europene nu doar întărește instituțiile statului, dar are și un efect economic pozitiv – întărirea statului de drept și transparența sporită contribuie la un mediu de afaceri mai atractiv. UE monitorizează progresul prin rapoarte periodice și oferă expertiză și finanțare pentru a alinia legislația Moldovei la acquis-ul comunitar în toate cele 33 de capitole de negociere, pregătind astfel terenul pentru integrarea deplină în piața unică.

V. DEZVOLTAREA CAPITALULUI UMAN ȘI A ANTREPRENORIALULUI

Oameni conectați la Europa – burse și mobilități:

Investiția în capitalul uman este o componentă centrală a sprijinului UE. Prin programe educaționale precum Erasmus+, mii de tineri moldoveni au acces la studii în străinătate și schimb de experiență. De asemenea, UE sprijină modernizarea educației în Moldova prin proiecte în domeniul formării profesionale, al învățământului superior (alinierea curriculumelor la standarde UE) și al cercetării-inovării [13].

Tot mai mulți studenți și cadre universitare beneficiază de mobilități internaționale, contribuind la internaționalizarea învățământului moldovenesc. Aceste oportunități sporesc nu doar șansele de angajare, ci și implicarea civică și gândirea critică a noii generații. Programele europene deschid uși către rețele academice și profesionale, creând punți durabile între Moldova și spațiul european. Pe termen lung, aceste investiții contribuie la o societate mai educată, inovatoare și integrată în valorile europene.

[12] Available: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=99875&lang=ro

[13] Explainer: CUM UNIUNEA EUROPEANĂ ÎȘI CONSOLIDEAZĂ SECURITATEA INVESTIND ÎN PROGRAMELE DE FORMARE ȘI BURSELE ÎN DOMENIUL TEHNOLOGIEI, SĂNĂTĂȚII ȘI AL AFACERILOR?

Mobilitate și contacte interumane:

Liberalizarea vizelor din 2014 a facilitat călătoriile fără viză în UE pentru cetățenii moldoveni, stimulând turismul, afacerile și contactele între oameni. Această deschidere sporește competențele lingvistice și perspectivele profesionale ale moldovenilor care călătoresc sau lucrează sezonier în UE, contribuind indirect la dezvoltarea capitalului uman la întoarcere. În plus, inițiative precum Corpul European de Solidaritate sau programe de schimb pentru tineri antreprenori le oferă tinerilor/-relor șansa de a dobândi experiență internațională. Până și în plan cultural, proiectele finanțate de UE (de ex. Europa Creativă) au implicat artiști și organizații din Moldova, lărgindu-le orizonturile. Toate acestea consolidează legăturile interumane și interculturale cu Europa, cimentând parcursul pro-european al țării.

Antreprenoriat și IMM-uri:

Sectorul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM) reprezintă coloana vertebrală a economiei moldovenești (circa 98% din companii). UE sprijină direct dezvoltarea IMM-urilor prin inițiativa EU4Business și alte programe dedicate. Numai în 2023, sub egida EU4Business s-au derulat 37 de proiecte în Moldova, cu un buget total de peste 157 milioane EUR, care au oferit suport pentru 2.870 IMM-uri locale. Acest sprijin – sub formă de granturi, consultanță, credite avantajoase prin intermediul băncilor partenere – a avut un impact major: peste 10.000 de locuri de muncă noi create în întreprinderile beneficiare și o creștere medie de 17% a cifrei de afaceri a acestor IMM-uri. Proiectele finanțate includ incubatoare de afaceri, linii de credit pentru fermieri și startup-uri, consiliere pentru exportatori și digitalizarea afacerilor. UE a acordat și fonduri de urgență de ~13 milioane EUR în 2022 pentru a ajuta IMM-urile afectate de război și criza energetică să își relanseze activitatea. De asemenea, Banca Europeană de Investiții și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, cu garanții și granturi UE, finanțează extinderea creditării pentru firmele moldovenești, inclusiv pe segmentul eficienței energetice și al economiei verzi. Toate aceste eforturi contribuie la formarea unei clase de antreprenori competenți și rezilienți, capabili să creeze valoare și locuri de muncă pe termen lung [14].

VI. CREȘTEREA ÎNCREDERII INVESTITORILOR

Mediu de afaceri în curs de îmbunătățire: Grație sprijinului european în modernizarea legislației și instituțiilor, mediul de afaceri din Republica Moldova a devenit treptat mai atractiv pentru investitori. În indicii globali, Moldova a făcut progrese (ex: Indicele Libertății Economice 2024 menționează o îmbunătățire la capitolul integritate guvernamentală și libertate investițională [15]). Deși mai este drum lung, angajamentul pro-european al autorităților și statutul de candidat UE au sporit încrederea că direcția reformelor este ireversibilă, ceea ce încurajează planurile de investiții pe termen mediu.

[14] Raportul de țară EU4Business 2024: Moldova. <https://eu4business.md/reports/eu4business-country-report-2024-moldova/>

[15] Economy of Moldova. https://en.wikipedia.org/wiki/Economy_of_Moldova#:~:text=globally%20with%20the%20overall%20score,33

Țările UE au devenit principalii investitori în economia Moldovei, semn al încrederii pe care o au în perspectivele țării. La sfârșitul anului 2024, investitorii din Uniunea Europeană reprezentau circa 85,7% din stocul total al investițiilor străine directe (ISD) din Republica Moldova. State precum România, Olanda, Cipru, Franța, Bulgaria sau Austria figurează printre sursele majore de capital străin. Aceste investiții se regăsesc în sectorul bancar și al asigurărilor (aprox. 34% din ISD), comerț (24%) și industrie (20%) – domenii cheie pentru dezvoltare. Dominanța capitalului european indică atât proximitatea geografică și culturală, cât și faptul că investitorii UE au încredere în parcursul european al Moldovei. Pe măsură ce cadrul legal se aliniază la cel comunitar, riscurile percepute scad, iar companiile europene se simt mai confortabil să deschidă filiale, să achiziționeze companii locale sau să înceapă proiecte de tip greenfield [16].

Perspective de viitor: Odată cu deschiderea negocierilor de aderare la UE (decembrie 2023), se prefigurează și mai multe oportunități de investiții. Integrarea treptată în Piața Unică a UE (conform Planului de creștere, Moldova poate obține acces extins în domenii ca libera circulație a mărfurilor, integrarea pe piața digitală și energetică etc. după îndeplinirea standardelor) va transforma țara într-o destinație mult mai sigură și profitabilă pentru investitori. Fondurile europene suplimentare pentru infrastructură și dezvoltare vor reduce costurile de logistică și vor crea noi oportunități de afaceri (de ex. conexiuni de transport mai bune cu UE, energie regenerabilă, la prețuri mai accesibile, forță de muncă mai calificată). Toate acestea se traduc prin creșterea încrederii investitorilor existenți și atragerea unor investiții noi, contribuind la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

VII. FEMEILE ANTREPRENOARE

Femeile antreprenoare din Republica Moldova beneficiază de sprijin substanțial din partea Uniunii Europene, prin programe dedicate care abordează obstacolele sistemice cu care se confruntă, precum accesul limitat la finanțare, rețele profesionale restrânse sau responsabilitățile familiale. Programe precum „Women in Business” (BERD) oferă credite adaptate, consultanță și mentorat, contribuind la extinderea afacerilor și la integrarea acestora pe piața europeană. În paralel, Guvernul, cu sprijinul UE, a lansat inițiative naționale de granturi și formare pentru antreprenoare, în special din mediul rural. Rezultatele sunt vizibile: mii de afaceri feminine sprijinite, locuri de muncă create și povești de succes care demonstrează potențialul femeilor de a contribui semnificativ la dezvoltarea economică. Prin rețele de sprijin, instrumente de mentorat și finanțare accesibilă, UE transformă antreprenoriatul feminin într-un motor activ de reziliență economică și incluziune socială în Moldova.

[16] Proiectele de tip greenfield sunt investiții realizate de la zero, pe un teren neamenajat anterior, implicând construcția completă a infrastructurii și operațiunilor.

PREZENTAREA FONDURILOR EUROPENE DISPONIBILE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Denumirea Programului/ Instrumentului	Descriere	Relevanță pentru Republica Moldova
NDICI – „Global Europe” ^[17]	Instrumentul de Vecinătate, Dezvoltare și Cooperare Internațională prin care UE sprijină țările din Vecinătatea Estică.	Finanțează proiecte de dezvoltare socio-economică, reforme și investiții strategice în Moldova.
IPA – Instrument pentru Asistență de Preaderare ^[18]	Sprijină țările candidate pentru a-și consolida instituțiile, economia și armonizarea cu acquis-ul UE.	Moldova poate învăța din modelele IPA aplicate în țările candidate vecine (ex. Ucraina sau Balcanii de Vest).
EU4Business	Program dedicat țărilor Parteneriatului Estic, pentru dezvoltarea IMM-urilor și stimularea creșterii economice.	Oferă sprijin direct IMM-urilor din Moldova pentru acces la finanțare, training și piețe externe.
Orizont Europa (Horizon Europe) ^[19]	Programul UE pentru cercetare și inovare, cu buget de 95,5 miliarde EUR (2021–2027).	Moldova participă la proiecte de cercetare, inovare și cooperare academică internațională.
Programul Piața Unică (Single Market Programme) ^[20]	Succesorul COSME; sprijină competitivitatea IMM-urilor și integrarea în piața unică.	Moldova a semnat acorduri de participare; IMM-urile pot accesa rețele europene de afaceri și finanțări dedicate.
Programe sectoriale ale UE ^[21]	Erasmus+, EU4Health, LIFE, Digital Europe, Fiscalis, Customs, UCPM, EaSI etc.	Moldova participă activ în: educație (Erasmus+), sănătate (EU4Health), digitalizare, protecția mediului etc.

[17] Moldova. https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/moldova_en#:~:text=Thematic%20programmes

[18] EU is empowering SMEs — read their success stories. <https://eu4business.md/en/success-stories/#:~:text=EU4Business%20is%20an%20EU%20initiative,potential%20and%20boost%20economic%20growth>

[19] Moldova. Policy background. https://www.google.com/search?q=Moldova+-+Consilium&rlz=1C1JJJC_enMD1128MD1128&oq=Moldova+-+Consilium&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEUYOTIGCAEQRRg80gEJMTI5M2owajE1qAIMsAIB8QWpKkpdg0EbqA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

[20] Moldova. Membership status: candidate country. https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/moldova_en#:~:text=%E2%80%A2%C2%A0Supporting%20Moldova%27s%C2%A0reforms%C2%A0through%20strengthening%20administrative%20capacity%2C,EaSI

[21] Ibidem

UE rămâne principalul finanțator extern al Republicii Moldova, oferind atât granturi, cât și asistență macro-financiară și garanții pentru împrumuturi de la instituții financiare internaționale. Din 2021, UE a pus la dispoziția Moldovei peste 2,2 miliarde EUR sub formă de granturi și împrumuturi preferențiale, prin diverse instrumente de sprijin [22]. Acest angajament financiar fără precedent evidențiază importanța pe care UE o acordă securității economice și dezvoltării durabile a Moldovei.

Contribuția Uniunii Europene la securitatea economică a Republicii Moldova este vastă și multidimensională. De la accesul privilegiat pe o piață de peste 450 de milioane de consumatori, la injecții financiare masive pentru stabilizare și reforme, la proiecte concrete care reduc dependențe și vulnerabilități, UE acționează ca un partener de nădejde în dezvoltarea țării. Standardele și valorile europene asumate de Moldova îmbunătățesc viața cetățenilor de zi cu zi – prin produse mai sigure, servicii mai bune, șanse sporite de educație și locuri de muncă bine plătite acasă. Totodată, apropierea de UE a adus Moldovei respect și credibilitate pe plan internațional, stimulând încrederea investitorilor și a piețelor financiare în perspectivele economice ale țării.

Linkuri utile și resurse de informare

- Delegatia UE în Moldova: https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova_ro
- EU4Business: <https://www.eu4business.eu>
- Funding & Tenders Portal: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders>
- EU4Cahul: <https://eu4cahul.md>
- EBRD Moldova: <https://www.ebrd.com/moldova>
- EuroQuests.md
- SheLeads Cahul: <https://eu4cahul.md/she-leads>
- Startup Moldova: <https://www.startupmoldova.digital>
- ODIMM: <https://www.odimm.md>
- Enterprise Europe Network Moldova: <https://een.md/en/>

[22] Moldova. Membership status: candidate country. https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/moldova_en#:~:text=%E2%80%A2%C2%A0Supporting%20Moldova%27s%C2%A0reforms%C2%A0through%20strengthening%20administrative%20capacity%2C,EaSI